

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-28-07, факс: 255-25-91

До реєстр. №№ 9656, 9656-1,
9656-2, 9656-3

ВИСНОВОК

**до проектів законів України
про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення"
Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого
процентного доходу банків
реєстр. № 9656 від 28.08.2023 та
про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення"
Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого
процентного доходу банків
реєстр. № 9656-1 від 06.09.2023 та
про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення"
Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого
процентного доходу банків
реєстр. № 9656-2 від 07.09.2023 та
про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення"
Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого
процентного доходу банків
реєстр. № 9656-3 від 11.09.2023**

29 вересня 2023 року
протокол № 151

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики на своєму засіданні 29 вересня 2023 року (протокол № 151) розглянув проекти законів України:

про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого процентного доходу банків (**реєстр. № 9656**) від 28.08.2023, внесений народними депутатами Гетманцевим Д.О., Железняком Я.І. та іншими народними депутатами України;

про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого процентного доходу банків (**реєстр. № 9656-1**) від 06.09.2023, внесений народним

депутатом України Задорожнім М.М;

про внесення зміни до підрозділу 4 розділу ХХ "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого процентного доходу банків (**реєстр. № 9656-2**) від 07.09.2023, внесений народним депутатом України Струневичем В.О.;

про внесення зміни до підрозділу 4 розділу ХХ "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого процентного доходу банків (**реєстр. № 9656-3**) від 11.09.2023, внесений народними депутатами Микишею Д.С., Ніколаєнком А.І. та іншими народними депутатами України.

Законопроекти передбачають запровадження додаткового оподаткування процентних доходів банків, адже внаслідок посиленого інфляційного тиску та запровадження більш жорстких монетарних умов виникли обставини, сприятливі для зростання чистих прибутків банків, які отримуються ними з огляду на зміни економічних умов та не є безпосереднім наслідком підвищення продуктивності банківського сектору. Саме тому такі прибутки можуть бути джерелом додаткових надходжень до бюджету для досягнення ефективнішого розподілу відповідної "економічної ренти" між економічними агентами.

Законопроектами пропонується визначити новий об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств – чистий процентний дохід банків, однак законопроекти по-різному трактують визначення чистого процентного доходу, а також ставку для такого об'єкта оподаткування і строк дії тимчасових особливостей.

Законопроектом реєстр. № 9656 передбачається, що банки протягом 2024-2026 років будуть сплачувати податок на чистий процентний дохід за ставкою 5% як частину податку на прибуток підприємств і одночасно з ним. При цьому чистий процентний дохід пропонується визначати як різницю між сумою процентного доходу та сумою процентних витрат банку згідно з даними фінансової звітності банку за відповідний звітний (податковий) період.

Законопроектом реєстр. № 9656-1 пропонується аналогічний підхід, що й проектом № 9656, однак альтернативний проект пропонує чистий процентний дохід банків визначати як різницю між сумою процентного доходу за вирахуванням доходу, отриманого від розміщення ОВДП, та сумою процентних витрат за вирахуванням витрат, понесених у зв'язку з погашенням і виплатою доходів за такими облігаціями.

Законопроектом реєстр. № 9656-2 передбачається запровадження додаткового оподаткування банків податком на прибуток підприємств за результатами звітного 2023 року, а саме пропонується підхід, за яким банки додатково сплачуватимуть податок за ставкою 50% з суми перевищення чистого процентного доходу за 2023 рік над середнім арифметичним значенням чистого процентного доходу за результатами 2019-2021 років. При цьому, чистий процентний дохід банків не враховуватиме операції з ОВДП.

Законопроектом реєстр. № 9656-3 передбачається, що протягом 2024-2026 років додатково до податку на прибуток банки сплачуватимуть податок на чистий процентний дохід за ставкою 50%. При цьому чистий процентний дохід банків пропонується визначати від операцій з державними цінними паперами (депозитними сертифікатами НБУ).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своїх висновках №№ 16/03-2023/202196 від 15.09.2023, 16/03-2023/202197 від 15.09.2023, 16/03-2023/202204 від 15.09.2023 та 16/03-2023/202206 від 15.09.2023 висловлює зауваження до законопроектів.

Міністерство фінансів України у своєму висновку №11210-02-3/24667 від 11.09.2023 до законопроекту **реєстр. № 9656**, що підтримує законопроект з урахуванням, висловлених зауважень.

Також Міністерство фінансів України повідомило, що в разі прийняття Верховною Радою України законопроекту **реєстр. № 9656** як Закону необхідно буде вносити зміни до форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.11.2015 за № 1415/27860 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 20.02.2023 № 101).

Міністерство економіки України у своєму висновку до законопроекту **реєстр. № 9656** повідомило, що не має пропозицій щодо прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень проекту Закону, та приведення актів Кабінету Міністрів України у відповідність із зазначеним проектом Закону. Власні нормативно-правові акти, які необхідно привести у відповідність із таким проектом Закону, відсутні.

Національний банк України у своєму листі від 20.09.2023 за № 18-0010/69683 повідомив, що підтримує пошук оптимального інструменту оподаткування прибутків банків з урахуванням потреби забезпечення стійкості банківської системи і збільшення надходжень до Державного бюджету України для оборонних потреб держави. Окрім того, Національний банк України поінформував про те, що питання про запровадження додаткового оподаткування процентних доходів банків нещодавно було предметом обговорення з експертами Міжнародного валютного фонду, які підтримали пропозицію щодо збільшення ставки податку на прибуток підприємств для банків.

Оскільки зазначені законопроекти, що розглядаються, за своєю суттю є альтернативними, то відповідно до частини першої статті 100 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", до них може бути застосована процедура, передбачена частиною другою статті 110 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", яка передбачає, що при розгляді альтернативних законопроектів головний комітет може рекомендувати Верховній

Раді взяти за основу один із них або підготувати інший законопроект, який вноситься на розгляд Верховної Ради народними депутатами – членами цього комітету.

Пункт 1 частини першої статті 15 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" надає Комітету право при здійсненні законопроектної функції, зокрема, розробляти з власної ініціативи проекти законів з питань, що віднесені до предметів відання, з наступним внесенням їх на розгляд Верховної Ради членами Комітету за його рішенням.

Доопрацьованим законопроектом запропоновано внести зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України, якими передбачається запровадження для банків підвищеної ставки податку на прибуток підприємств – 36% за результатами податкових (звітних) періодів, починаючи з 1 січня 2024 року по 31 грудня 2025 року.

При цьому, банки не матимуть права зменшувати фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду на суму від'ємного значення об'єкта оподаткування платника минулих податкових (звітних) років. Сума такого від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років, у тому числі, отриманого з 1 січня 2024 року по 31 грудня 2025 року, зменшуватиме фінансовий результат до оподаткування майбутніх податкових (звітних) періодів починаючи з 1 січня 2026 року.

Враховуючи різноманітність підходів до оподаткування банків, що запропоновані законодавчими ініціативами, при доопрацюванні законопроекту до другого читання необхідно вибрати найкращі підходи та варіанти з кожної запропонованої ініціативи для досягнення оптимального результату при впровадженні Закону після його прийняття.

З огляду на зазначене та керуючись положеннями пункту 1 частини першої статті 15, частини п'ятої статті 44 Закону України "Про комітети Верховної Ради України", частини третьої статті 93, частини першої статті 100, статті 108, частини другої статті 110, частини першої статті 116 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", Комітет вирішив:

1. Підтримати редакцію доопрацьованого Комітетом проекту Закону України про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків, доручити народним депутатам України – членам Комітету, відповідно до частини другої статті 110 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", оформити та в установленому порядку зареєструвати цей проект та внести його на розгляд Верховної Ради України.

2. Рекомендувати Верховній Раді України:

1) проекти законів про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого процентного доходу банків (реєстр. № 9656) від 28.08.2023, про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого процентного доходу банків (реєстр. № 9656-1) від 06.09.2023, про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування чистого процентного доходу банків (реєстр. № 9656-2) від 07.09.2023, про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків включити до порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

2) за результатами розгляду в першому читанні доопрацьований проект Закону України про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків прийняти за основу з дорученням Комітету доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи, а також з урахуванням пропозицій, висловлених у цьому висновку Комітету відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

3. Доповідачем від Комітету визначити Голову Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики – народного депутата України Гетманцева Д.О.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

